

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-03- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 1.125, 6.228¹, 6.228¹², 6.228¹⁴, 6.363, 6.364, 6.419 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO BEI KODEKSO PAPILDYMO 6.228¹⁷, 6.228¹⁸, 6.228¹⁹, 6.228²⁰, 6.228²¹, 6.228²², 6.228²³, 6.228²⁴, 6.350¹, 6.364¹, 6.364², 6.364³ IR 6.364⁴ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-657 12, 40 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija teikia Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.125, 6.228¹, 6.228¹², 6.228¹⁴, 6.363, 6.364, 6.419 straipsnių ir priedo pakeitimo bei kodekso papildymo 6.228¹⁷, 6.228¹⁸, 6.228¹⁹, 6.228²⁰, 6.228²¹, 6.228²², 6.228²³, 6.228²⁴, 6.350¹, 6.364¹, 6.364², 6.364³ ir 6.364⁴ straipsniais įstatymo projektą (toliau – CK pakeitimo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12, 40 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VTAĮ pakeitimo įstatymo projektas; CK pakeitimo įstatymo projektas ir VTAĮ pakeitimo įstatymo projektas kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektai parengti, siekiant užtikrinti 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/770 dėl tam tikrų skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų teikimo sutarčių aspektų ir 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/771 dėl tam tikrų prekių pirkimo–pardavimo sutarčių aspektų, kuria iš dalies keičiami Reglamentas (ES) 2017/2394 ir Direktyva 2009/22/EB bei panaikinama Direktyva 1999/44/EB, nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę.

Pažymėtina, kad Direktyvos 2019/770 ir 2019/771 papildė viena kitą ir sudaro vientisą vartotojų teisių apsaugos nuostatų sistemą (vadinamąjį „skaitmeninių sutarčių paketą“). Direktyva 2019/770 nustato vartotojų apsaugos reikalavimus, kai vartotojams pagal sutartis teikiamas skaitmeninis turinys¹ ar skaitmeninės paslaugos². Direktyva 2019/771 nustato vartotojų apsaugos

¹ Skaitmeninis turinys yra skaitmenine forma sukurti ir pateikti duomenys. Tai apima kompiuterines programas, taikomas programas (*apps*), vaizdo rinkmenas, garso rinkmenas, muzikos rinkmenas, skaitmeninius žaidimus, e. knygas ar kitus e. leidinius.

² Skaitmeninės paslaugos yra paslaugos, kurias teikiant galimas duomenų kūrimas, tvarkymas, prieiga ar saugojimas skaitmenine forma, įskaitant paslaugas debesijos kompiuterijos aplinkoje ir socialiniuose tinkluose. Skaitmeninės paslaugos neapima interneto prieigos paslaugų.

reikalavimus, kai vartotojai perka prekes, įskaitant skaitmeninių elementų turinčias prekes³ (t. y. sudaromos sutartys dėl prekių pirkimo-pardavimo) ir internetu, ir prekybos patalpose (parduotuvėse).

Direktyvų 2019/770 ir 2019/771 nuostatos turi būti perkeltos į nacionalinę teisę iki 2021 m. liepos 1 d., o jų nuostatos taikomos nuo 2022 m. sausio 1 d.

Įstatymų projektais siekiama užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, kai vartotojams teikiamas skaitmeninis turinys ar skaitmeninės paslaugos ir parduodamos prekės, taip pat užtikrinti didesnę teisinę tikrumą ir teisinį apibrėžtumą, palengvinant tarpvalstybinę prekybą Europos Sąjungoje (t. y. suderinant pagrindines vartotojų apsaugos normas visose ES valstybėse narėse).

CK pakeitimo įstatymo projekte detalai reglamentuojami vartotojų apsaugos reikalavimai, kai vartotojai sudaro sutartis dėl skaitmeninio turinio ar skaitmeninių paslaugų teikimo ir pirkimo-pardavimo sutartis. Numatomi *šie pagrindiniai pakeitimai*:

1. *Nustatoma vartotojų apsauga skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų teikimo srityje* (šiuo metu tokia apsauga neregamentuota):

1.1. Išplečiama vartotojų apsaugos taikymo sritis – vartotojų apsaugos reikalavimai taikomi ne tik tais atvejais, kai vartotojas už skaitmeninio turinio ar skaitmeninės paslaugos teikimą sumoka kainą, bet ir tais atvejais, kai sudarant sutartį vietoj kainos sumokėjimo vartotojas pateikia savo asmens duomenis („sumoka duomenimis“; šiuo metu pripažįstama, kad duomenys turi ekonominę vertę).

1.2. Nustatomi detalūs skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų kokybės (atitikties sutarčiai) reikalavimai, kurie yra pritaikyti prie skaitmeninės aplinkos: funkcionalumo, suderinamumo, sąveikumo, saugumo ir kiti reikalavimai. Pažymėtina, kad skaitmeninis turinys ir skaitmeninės paslaugos turi atitikti ir sutartyje numatytus (subjektyviuosius), ir objektyviuosius reikalavimus (atsižvelgiant į vartotojo pagrįstus lūkesčius).

1.3. Reglamentuojamas skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų naujinių (angl. k. *updates*) teikimas. Jeigu skaitmeninio turinio ar skaitmeninių paslaugų atnaujinimas numatytas sutartyje, naujinių teikimas laikomas vienu iš kokybės reikalavimų, t. y. naujinių nesuteikimas laikomas skaitmeninio turinio ar skaitmeninės paslaugos kokybės neužtikrinimu (trūkumu).

1.4. Nustatoma skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų garantija pagal įstatymą bei verslininko atsakomybės už netinkamos kokybės skaitmeninį turinį ir skaitmenines paslaugas terminas. Jeigu skaitmeninis turinys ar skaitmeninė paslauga teikiami vienkartinio veiksmu ar atskirų veiksmų seka, verslininko atsakomybės už skaitmeninį turinį ar skaitmeninę paslaugą terminas – 2 metai nuo jų pateikimo. Jeigu skaitmeninis turinys ar skaitmeninė paslauga teikiami tam tikrą laikotarpį (tęstinis teikimas), verslininko atsakomybės terminas sutampa su sutartyje numatyto teikimo laikotarpiu.

1.5. Reglamentuojama vartotojo teisių gynimo tvarka, jeigu skaitmeninis turinys ar skaitmeninė paslauga nepateikiami vartotojui. Tokiu atveju vartotojas turi nustatyti papildomą terminą pateikti skaitmeninį turinį ar skaitmeninę paslaugą ir, jeigu per šį terminą skaitmeninis

³ Skaitmeninių elementų turinčios prekės – materialūs kilnojамieji daiktai, į kuriuos įtrauktas skaitmeninis turinys ar skaitmeninė paslauga, arba kurie yra su skaitmeniniu turiniu ar skaitmenine paslauga susieti taip, kad be jų daiktai negalėtų atlikti savo funkcijų (pavyzdžiui, išmanusis telefonas, išmanusis televizorius ir pan.).

turinys ar skaitmeninė paslauga vis tiek nepateikiami, vartotojas turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį.

1.6. Nustatomos vartotojo teisės, jeigu skaitmeninis turinys ar skaitmeninė paslauga yra netinkamos kokybės. Numatoma dviejų pakopų vartotojo teisių gynimo sistema. Jeigu paaiškėja netinkama skaitmeninio turinio ar skaitmeninės paslaugos kokybė, vartotojas pirmiausia turi teisę į skaitmeninio turinio ar skaitmeninės paslaugos teikimo trūkumų ištaisymą. Jeigu trūkumai nėra ištaisomi, tuomet vartotojas turi teisę reikalauti sumažinti kainą (jeigu ji numatyta sutartyje) arba vienašališkai nutraukti sutartį.

1.7. Nustatomos verslininko teisės pakeisti skaitmeninį turinį ar skaitmeninę paslaugą įgyvendinimo sąlygos, kai skaitmeninis turinys ar skaitmeninė paslauga teikiami tam tikrą laikotarpį (tėstinis teikimas).

2. Atnaujinami (aktualizuojami) vartotojų apsaugos reikalavimai mažmeninės prekybos srityje (t. y. dėl vartojimo pirkimo–pardavimo sutarčių). Pažymėtina, kad vienodi vartotojų apsaugos reikalavimai taikomi, nepriklausomai nuo prekių pardavimo būdo, t. y. numatomi reikalavimai bus taikomi parduodant prekes ir įprastinėse (tradicinėse) parduotuvėse, ir internetu (elektroninėse parduotuvėse ir platformose).

2.1. Aiškiai įtvirtinama, kad skaitmeninių elementų turinčių prekių pirkimui-pardavimui taikomos tos pačios teisės normos, kaip ir kitoms prekėms, kartu numatant būtinus ypatumus, pavyzdžiui, dėl naujinių, kurie yra būtini užtikrinti skaitmeninių elementų turinčių prekių tinkamą kokybę.

2.2 Atnaujinami detalūs prekių kokybės (atitikties sutarčiai) reikalavimai. Prekės turi atitikti ir sutartyje numatytus (subjektyvius) reikalavimus, ir objektyvius reikalavimus – turi būti atsižvelgta į paskirtį, kuriai paprastai naudojamos tos rūšies prekės, taip pat į vartotojų pagrįstus lūkesčius dėl prekės savybių.

2.3. Išlieka nuostatos dėl prekių garantijos pagal įstatymą ir pardavėjo atsakomybės už netinkamos kokybės prekes termino. Pardavėjas yra atsakingas vartotojui už bet kokią prekių kokybės trūkumą, esantį prekės pristatymo metu, kuris paaiškėja ne vėliau kaip per 2 metus nuo jos pristatymo.

2.4. Nustatomas ilgesnis terminas – 1 metų vietoj 6 mėnesių – kuomet kilus ginčui dėl prekės kokybės, pareiga įrodyti, kad prekė pristatymo metu buvo tinkamos kokybės, tenka pardavėjui. Suėjus šiam terminui, pareiga įrodyti tenka vartotojui.

2.5. Keičiama vartotojo teisių gynimo priemonių sistema, jeigu prekė yra netinkamos kokybės – numatomas dviejų pakopų vartotojo teisių gynimas. Jeigu paaiškėja, kad prekė yra netinkamos kokybės, vartotojas pirmiausia turi teisę reikalauti pataisyti prekę (prekės remonto) arba pakeisti prekę. Jeigu prekė nėra pataisoma (suremontuojama) ar nėra pakeičiama tinkamos kokybės preke, tuomet vartotojas turi teisę reikalauti sumažinti prekės kainą arba vienašališkai nutraukti pirkimo–pardavimo sutartį. Vis dėlto vartotojas gali iškart gali reikalauti kainos sumažinimo arba sutarties nutraukimo, jeigu prekės trūkumas yra esminis.

2.6. Nustatomi prekės kokybės garantijos (komercinės garantijos) skaidrumo ir aiškumo reikalavimai. Komercinė garantija negali turėti poveikio teisinei garantijai (garantijai pagal įstatymą). Be to, numatoma, kad gamintojas gali suteikti prekės patvarumo garantiją.

VTAI pakeitimo įstatymo projekte numatomi Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos įgaliojimai prižiūrėti, kaip verslininkai laikosi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo ir

Civilinio kodekso nustatytų vartotojų teisių apsaugos reikalavimų ne tik prekių pardavimo ir paslaugų teikimo srityse, bet ir teikiant skaitmenį turinį bei skaitmenines paslaugas. Taip pat projekte numatomos sankcijos (baudos) verslininkams už svarbiausių CK pakeitimo įstatymo projekte įtvirtinamų vartotojų apsaugos reikalavimų (garantijos pagal įstatymą termino, vartotojo sumokėtų sumų grąžinimo tvarkos sutarties nutraukimo atveju) pažeidimus. Kartu atnaujinamas ir nauja redakcija išdėstomas Vartotojų teisių apsaugos įstatymo priedas, kuriame nurodyti aktualūs įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Įstatymų projektus parengė Teisingumo ministerijos Teisinės apsaugos grupė (vadovė – Natalija Žilinskienė, tel. 266 2934, el. p. n.zilinskiene@tm.lt, tiesioginis rengėjas – vyr. patarėjas Algis Baležentis, tel. 266 2927, el. paštas algis.balezentis@tm.lt).

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nenumatoma.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėje. Taip pat buvo vykdomos viešosios konsultacijos su visuomene dėl vartojimo sutarčių dėl skaitmeninio turinio teikimo ir dėl prekių pirkimo-pardavimo teisinio reguliavimo aspektų interneto platformoje E. pilietis. Buvo gautas Lietuvos prekybos įmonių asociacijos atsakymas į viešosios konsultacijos klausimus.

Įstatymų projektai buvo pateikti derinti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, Informacinės visuomenės plėtros komitetui, Nacionalinei teismų administracijai. Į šių institucijų išvadose pateiktas pastabas atsižvelgta. Atsižvelgiant į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą, buvo parengta administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, konsultuojantis su šia ministerija. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pastabos buvo suderintos darbo tvarka. Taip pat buvo atsižvelgta į Ryšių reguliavimo tarnybos pastabą. Kitos institucijos pastabų neturėjo.

Įstatymų projektai taip pat buvo pateikti vartotojų asociacijoms (Lietuvos vartotojų organizacijų aljansui, Nacionalinei vartotojų konfederacijai) ir verslo organizacijoms (asociacijai „INFOBALT“, asociacijai „Investors‘ forum“, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos prekybos įmonių asociacijai, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijai, Lietuvos verslo konfederacijai ir Lietuvos tiesioginės prekybos asociacijai). Gautos Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso ir Lietuvos prekybos įmonių asociacijos išvados. Dėl Lietuvos prekybos įmonių asociacijos pastabų ir pasiūlymų, į kurias neatsižvelgta, parengta derinimo pažyma.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.125, 6.228¹, 6.228¹², 6.228¹⁴, 6.363, 6.364, 6.419 straipsnių ir priedo pakeitimo bei kodekso papildymo 6.228¹⁷, 6.228¹⁸, 6.228¹⁹, 6.228²⁰, 6.228²¹, 6.228²², 6.228²³, 6.228²⁴, 6.350¹, 6.364¹, 6.364², 6.364³ ir 6.364⁴ straipsniais įstatymo projektas, 16 lapų.
3. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.125, 6.228¹, 6.228¹², 6.228¹⁴, 6.363, 6.364, 6.419 straipsnių ir priedo pakeitimo bei kodekso papildymo 6.228¹⁷, 6.228¹⁸, 6.228¹⁹, 6.228²⁰, 6.228²¹, 6.228²², 6.228²³, 6.228²⁴, 6.350¹, 6.364¹, 6.364², 6.364³ ir 6.364⁴ straipsniais įstatymo projekto lyginamasis variantas, 18 lapų.
4. Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12, 40 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas, 3 lapai.

5. Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12, 40 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 4 lapai.
6. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 9 lapai.
7. Direktyvos 2019/770 atitikties lentelė, 31 lapas.
8. Direktyvos 2019/771 atitikties lentelė, 25 lapai.
9. Derinimo pažyma, 2 lapai.
10. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 2 lapai.
11. Suinteresuotų subjektų išvados.

Teisingumo ministrė
Dobrovolska

Evelina

Algis Baležentis, (8 5) 266 2927, el. p. algis.balezentis@tm.lt